

ISSN 1857 - 92

INTERNATIONAL JOURNAL

Institute of Knowledge Management

KNOWLEDGE

Scientific Papers

Vol. 13.2

IJK, V. 13.2, pp 1-421, Skopje, 2016

Global Impact and Quality Factor 1.023 (2015)
<http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/>

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

KNOWLEDGE

***INTERNATIONAL JOURNAL
SCIENTIFIC PAPERS
VOL 13.2***

***17-19 JUNE, 2016
DURRES, REPUBLIC OF ALBANIA***

INSTITUTE OF KNOWLEDGE MANAGEMENT
SKOPJE, MACEDONIA

KNOWLEDGE

International Journal Scientific papers Vol. 13.2

Editing Board

Vlado Kambovski PhD, Robert Dimitrovski PhD, Predrag Trajković PhD, Maria Kavdanska PhD, Svetlana Trajković PhD, Zivota Radosavljević PhD, Siniša Zarić PhD, Margarita Koleva PhD, Mile Matijević PhD, Nonka Mateva PhD, Rositsa Chobanova PhD, Mirjana Borota – Popovska PhD, Aleksandar Nikolovski PhD, Jove Kekenovski PhD, Marija Knezević PhD, Ilija Nasov PhD, Irina Singaveskaya PhD, Venelin Terziev PhD, Dzulijana Tomovska PhD, Oliver Dimitrijević PhD, Nedzat Koraljić PhD, Nebojsa Pavlović PhD, Nikolina Ognenska PhD, Dimitrija Popovski PhD, Lisen Bashkurti PhD, Tome Naumov PhD, Trajce Dojcinovski PhD, Jana Merdzanova PhD, Zoran Srzentić PhD, Nikolai Sashkov Cankov PhD

Preparing and correction: Liljana Pushova, Jasmina Dimitrovska

Print: GRAFOPROM – Bitola

Editor: IKM – Skopje

For editor

Robert Dimitrovski PhD

KNOWLEDGE

International Journal Scientific Papers Vol. 13.2

ISSN 1857-92

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: Academician Prof. Vlado Kambovski, PhD

- Prof. Robert Dimitrovski PhD, Faculty of Management, MIT University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Zivota Radosavljević PhD, Dean, Faculty FORCUP, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Rosica Cobanova PhD, Bulgarian Academy of Sciences (Bulgaria)
- Prof. Siniša Zarić PhD, President of the Committee for Awarding (Croatia)
- Prof. Ilija Nasov PhD, Research and Development center PLASMA, Skopje (Macedonia)
- Prof. Aleksandar Nikolovski PhD, Rector of FON University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Anita Trajkovska PhD, Rochester University (USA)
- Prof. Milan Radosavljević PhD, Dean, Faculty of strategic and operational management, Union University, Belgrade (Serbia)
- Prof. Anka Trajkovska-Petkoska PhD, UKLO, Faculty of technology and technical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Predrag Trajković PhD, JMPNT, (Serbia)
- Prof. Lidija Tozi PhD, Faculty of Pharmacy, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Bistra Angelovska, Faculty of Medicine, University “Goce Delcev”, Shtip (Macedonia)
- Prof. Misho Hristovski PhD, Faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Jove Kekenovski PhD, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Sasho Korunoski, Dean, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Cvetko Andreevski, Vice rector, Faculty of Tourism, UKLO, Bitola (Macedonia)
- Prof. Margarita Koleva PhD, Dean, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Roussi Minev PhD, Rouse University (Bulgaria)
- Prof. Krasimir Ivanov PhD, Rouse University (Bulgaria)
- Prof. Boris Sakakushev PhD, Rouse University (Bulgaria)
- Prof. Aleksandar Donchev, MIT University, Faculty of Law, Skopje (Macedonia)
- Prof. Maria Kavdanska PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Mirjana Borota-Popovska, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Marija Topuzovska-Latkovic, PhD, Centre for Management and Human Resource Development, Institute for Sociological, Political and Juridical Research, Skopje (Macedonia)
- Prof. Marija Knezević PhD, Academic, Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
- Ljupco Naumovski PhD, Forum for Mobility and Research, Bitola (Macedonia)
- Prof. Oliver Iliiev PhD, Faculty of Communication and IT, FON University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Dimitrija Popovski PhD, Faculty of Sport, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje (Macedonia)
- Prof. Yuri Doroshenko PhD, Dean, Faculty of Economics and Management, Belgorod (Russian Federation)
- Prof. Sashko Plachkov PhD, Faculty of Pedagogy, University Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Ivan Petkov PhD, Rector, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Vladimir Lazarov PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Tosko Krstev PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)
- Prof. Antoanela Hristova PhD, European Polytechnic University, Pernik (Bulgaria)

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

- Prof. Azra Adzajlić – Dedović PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Zorka Grandov, PhD, Pan-European University APEIRON, Banja Luka (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Aleksandr Korablev, PhD, Dean, Faculty for economy and management, Saint Petersburg State Forest Technical University, Saint Petersburg (Russian Federation)
- Prof. Primoz Dolenc, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
- Doc. Igor Stubelj, PhD, Faculty of Management, Primorska University, Koper (Slovenia)
- Prof. Hristo Beloiev PhD, Bulgarian Academy of Science, University of Rousse (Bulgaria)
- Prof. Venelin Terziev PhD, University of Rousse (Bulgaria)
- Prof. Branko Sotirov PhD, University of Rousse (Bulgaria)
- Prof Karl Schopf, PhD, Akademie fur wissenschaftliche forchung und studium, Wien (Austria)
- Prof. Isa Spahiju PhD, International Balkan University (Macedonia)
- Prof. Volodymyr Denysyuk, PhD, Dobrov Center for Scientific and Technological Potential and History studies at the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine)
- Prof. Laste Spasovski PhD, Vocational and educational centre, Skopje (Macedonia)
- Prof. Branislav Simonović PhD, Faculty of law, Kragujevac (Serbia)
- Prof. Dragan Koković PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Sasha Kicoshev PhD, University of Novi Sad, Novi Sad (Serbia)
- Prof. Pere Tumbaš PhD, Faculty of Economics , University of Novi Sad , Subotica (Serbia)
- Prof. Natalija Kirejenko PhD, Faculty For economic and Business, Institute of Entrepreneurial Activity, Minsk (Belarus)
- Prof. Zoja Katru PhD, Prorector, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof. Mustafa Kacar PhD, Euro College, Istanbul (Turkey)
- Prof Evgenia Penkova-Pantaleeva PhD, UNWE -Sofia (Bulgaria)
- Prof. Nikolina Ognenska PhD, Faculty of Music, SEU - Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Tihomir Domazet PhD, President of the Croatian Institute for Finance and Accounting (Croatia)
- Prof. Stojan Ivanov Ivanov PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Maja Lubenova Cholakova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Daniela Ivanova Popova PhD, Faculty of Public Health and Sport, SWU Neofit Rilski, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Branimir Kampl PhD, Institute SANO, Zagreb (Croatia)
- Prof. Marina Simin PhD, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Miladin Kalinić, College of professional studies in Management and Business Communication, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Helmut Schramke PhD, former Head of the University of Vienna Reform Group (Austria)
- Prof. Ahmad Zakeri PhD, University of Wolver Hampton, (United Kingdom)
- Prof. Tzako Pantaleev PhD, NBUniversity , Sofia (Bulgaria)
- Prof. Lisen Bashkurti PhD, Global Vice President of Sun Moon University (Albania)
- Prof. Baki Koleci PhD , University Hadzi Zeka , (Kosovo)
- Prof. Ivana Jelić PhD, University of Podgorica, Faculty of Law, (MNE)
- Prof. Islam Hasani PhD, Kingston University (Bahrein)
- Prof. Rumen Valcovski PhD, Imunolab Sofia (Bulgaria)
- Prof. Jonko Kunchev PhD, University „Cernorizec Hrabar“ - Varna (Bulgaria)
- Prof. Nedjad Korajlić PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

- Prof. Alisabri Šabani PhD, Faculty of criminology and security, Sarajevo (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Jova Ateljević PhD, Faculty of Economy, University of Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
- Prof. Branislav Simonović PhD, Faculty of law University of Kragujevac (Serbia)
- Doc. Tatyana Sobolieva PhD, State Higher Education Establishment Vadiym Getman Kiyev National Economic University, Kiyev (Ukraine)
- Prof. Svetlana Trajković PhD, High college for professional applied studies, Vranje (Serbia)
- Prof. Suzana Pavlović PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Zorka Jugović PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Dragan Marinković PhD, High health – sanitary school for professional studies, Belgrade (Serbia)
- Prof. Dusan Ristić, PhD Emeritus – Faculty of Management, Sremski Karlovci (Serbia)
- Prof. Rumen Stefanov, PhD, Dean, Faculty of public health, Medical University of Plovdiv (Bulgaria)
- Prof. Stojna Ristevska PhD, Dean, High Medicine School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Snezana Stoilova, PhD, High Medical School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Lence Mircevska PhD, High Medical School, Bitola, (Macedonia)
- Prof. Dzulijana Tomovska, PhD, Dean, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Mitre Stojanovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Ljupce Kocovski PhD, Faculty of Biotechnical sciences, Bitola (Macedonia)
- Prof. Vasil Zecev PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Nikola Bozkov PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Vasil Pehlivanov PhD, College of tourism, Blagoevgrad (Bulgaria)
- Prof. Oliver Dimitrijević PhD, High medical school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Prof. Venelin Madanski PhD, National Military University Veliko Trnovo (Bulgaria)
- Prof. Svilen Stefanov PhD, National Military University Veliko Trnovo (Bulgaria)
- Prof. Vanja Banabakova PhD, National Military University Veliko Trnovo (Bulgaria)
- Prof. Erzika Antić PhD, High medical school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Prof. Jelena Stojanović PhD, High medical school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Prof. Miodrag Smelcerović PhD, High medical school for professional studies “Hipokrat”, Bujanovac (Serbia)
- Doc. Marija Kostić PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)
- Doc. Sandra Živanović PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)
- Doc. Snežana Milićević PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)
- Doc. Nebojsa Pavlović PhD, Faculty of Hotel Management and Tourism, Vrnjačka Banja (Serbia)
- Prof. Kamal Al-Nakib PhD, College of Business Administration Department, Kingdom University (Bahrain)
- Venus Del Rosario, Arab Open University (Philippines)
- Nishad M. Navaz, Kingdom University (India)

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

CONTENTS

DIRECTIONS OF DEVELOPMENT STRATEGY, MISSION AND GOALS OF QUALITY HIGHER EDUCATION IN MONTENEGRO 2011-2020	13
ZORAN TODOROVIC, PHD	13
CONTROL OF ORGANIZATIONAL SUCCESS OR A STRATEGY TO IMPROVE THE FACTOR “KNOWLEDGE”	23
EVGENIY STOYANOV, D.SC.	23
IMPROVING THE PRACTICAL TRAINING IN VOCATIONAL EDUCATION THROUGH INTERNATIONAL COOPERATION	29
SONJA RISTOVSKA, PHD	29
COMPETENT CONTRIBUTORS – THE NEW VISION FOR MODERN TRAINING AND A LEARNING LIBRARY AS AN INSTITUTION OF MEMORY AND KNOWLEDGE	35
IVANKA YANKOVA, PHD	35
RUMELINA VASILEVA, PHD	35
COMPETENT TEACHER - LEADER IN EDUCATION.....	43
DRAGANA BOGAVAC, PHD	43
IVICA RADOVANOVIĆ, PHD	43
JASMINA KOVAČEVIĆ, PHD	43
THE EDUCATIONAL CLUSTER AS A FORM FOR IMPLEMENTING INNOVATIVE POLICIES AND PRACTICES IN EDUCATION AND TEACHER TRAINING	47
GALYA KOZHUHAROVA, PHD.....	47
DANIELA IVANOVA	47
MICHAEL KOZHUHAROV.....	47
DIGITAL NATIVES IN THE CLASSROOM – UNEXPECTED CONSERVATISM OF FUTURE TEACHERS	53
DRAGANA JOVANOVIĆ, PHD	53
TATJANA MILIVOJEVIĆ, PHD	53
THE EDUCATION AND SCIENCE CONTRIBUTION TO THE TOURISM OF MONTENEGRO	59
OLIVERA BLAGOJEVIĆ – POPOVIĆ.....	59
SOME ASPECTS OF PROFESSIONAL AND PERSONAL PROFILE OF THE TEACHER IN THE XXI CENTURY	65
VALENTINA SHARLANOVA, PHD	65
CREATING A CONTEMPORARY CLASSROOM.....	71
DRAGANA KUZMANOVSKA, PHD.....	71
SNEZANA KIROVA, M.A.	71
PROFESSOR – PRIMUS INTER PARES	75
DRAGANA RANĐELOVIĆ, PHD	75
JELENA RAKIĆ, MSc	75
THE INNOVATED ROLE OF TEACHERS IN IMPLEMENTATION OF OBJECTIVES AND TASKS OF ECOLOGICAL EDUCATION AND UPBRINGING	79
ALEKSANDAR VUKANOVIĆ, MSc	79
HOW DOES TECHNOLOGY INFLUENCE ON EDUCATION IN NOWADAYS?	85
SONILA TATILI.....	85
TOMI TRESKA, PHD	85
IMPAKTI I FAKTORËVE STRESANTË NË NIVELIN E STRESIT AKADEMIK TË STUDENTËVE	91
Petrit Taraj.....	91
THE CHALLENGES OF TEACHING IN A GLOBALIZED EDUCATION	103
VIKTORIJA KAFEDJISKA, PHD.....	103
THE ACHIEVED KNOWLEDGE, SKILLS AND ABILITIES OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL FACULTY "GOCE DELCEV" STIP AS "SINE GUA NON" FOR SUCCESSFUL MASTERING OF THE PHYSICAL EDUCATION CURRICULUM	107
EMILJA PETROVA	107
LIDIJA SIMONOVSKA	107
THE INVOLVEMENT OF TEACHERS IN THE QUALITY MANAGEMENT OF EDUCATION IN SCHOOLS	111
RUMYANA GYOREVA, PHD.....	111
FOR THE PROFESSIONAL SOCIAL COMPETENCES OF THE CONTEMPORARY TEACHER IN TECHNOLOGICAL EDUCATION	117
DIANA MITOVA, PHD	117

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

TRAINING AND DEVELOPING FINE MOTOR SKILLS IN PRE-SCHOOL CHILDREN	121
PETYA KASNAKOVA, PhD	121
TRAINING OF PUBLIC ADMINISTRATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE THROUGH MOTIVATION FOR STRENGTHENING THE ADMINISTRATIVE CAPACITY	127
NAUMOVSKI LJUPCO, PhD.....	127
INSTITUTIONAL INFRASTRUCTURE IN FUNCTION	133
DEVELOPMENT OF COMPETENCE OF TEACHERS ENTREPRENEURIAL LEARNING	133
MARIJA GEORGIEVSKA, MSC	133
LJUBISHA NIKOLOVSKI, PhD	133
INTERNET AND SOCIAL MEDIA IN EDUCATION.....	139
MARIJA KRSTeva, MA	139
TOSE KRSTEV, PHD	139
LENCE NIKOLOVSKA, PHD.....	139
MOTIVATION TECHNIQUES FOR IMPROVING EMPLOYEE PRODUCTIVITY DURING ECONOMIC DOWNTURN	143
IRINA MAJOVSKI, PhD	143
THE HIGH EDUCATION: A METAPHOR FOR THE SOCIAL CHANGES, FOR THE NEW MERITOCRACY AND FOR THE MODIFIED ENTITY VALUES	149
(IN FRONT OF THE CURRENT PROBLEMS OF THE HIGH EDUCATION)	149
BIJLANA RAJČINOVA-NIKOLOVA	149
HOW THE STRUCTURE OF THE MACEDONIAN ECONOMY AFFECTS THE BALANCE OF PAYMENTS	155
VLADIMIR GONOVSKI	155
HARMONIZATION OF TAX SYSTEM OF KOSOVO WITH CONTEMPORARY TAX REQUIREMENTS AND EU FISCAL SYSTEM.....	161
GANI ASLLANI, PhD	161
THE ROLE OF ACCOUNTING AND AUDITING IN CORPORATE GOVERNANCE.....	165
DEJAN ANDREJEVIĆ, MSC	165
DEJAN DIMITRIJEVIĆ, MSC.....	165
MARKO JANKOVIĆ, PhD	165
THE KNOWLEDGE ABOUT AN ACCOUNTING ESTIMATE SUCH AS PREVENTION AGAINST MANIPULATION OF FINANCIAL STATEMENTS OF THE ENTERPRISES	171
VALENTINA STANEVA, PhD	171
THE NEED, THE IMPORTANCE AND THE CONTRIBUTION OF „ASSESSMENT OF THREATS TO THE SECURITY FROM ALL RISKS AND HAZARDS“ IN IMMOVABLE CULTURAL HERITAGE IN REPUBLIC OF MACEDONIA	175
TRAJCE NACEV, PhD	175
DRAGAN VESELINOV, PHD	175
THE TOURISM ATTRACTIONS AND LANGUAGE COMPETENCES FOR PROMOTING TOURISTIC RESOURCES.....	179
OLIVER CACKOV	179
MARIJANA KROTEVA	179
MARITIME LIENS ON THE SHIP AND MARITIME MORTGAGES IN CASE OF CONFLICT OF LAWS.....	183
ANA DZHUMALIEVA, PhD	183
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LEGISLATION OF THE MEMBER STATES ABOUT THE MOMENT OF PASSING OF THE TITLE IN RESPECT OF SHIPS UNDER CONSTRUCTION	189
ANA DZHUMALIEVA, PhD	189
THE REQUISITION AND THE CONFISCATION OF MARITIME MERCHANT SHIPS AS MEANS OF ACQUISITION OF A TITLE.....	193
ANA DZHUMALIEVA, PhD	193
THE EVALUATION OF THE SOCIAL ENVIRONMENT OF THE DISABLED PEOPLE.....	197
NIKOLA SABEV, PHD	197
CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND ITS STRATEGIC DIMENSIONS	203
NEDKA NIKOLOVA.....	203
SEVDALINA ILIEVA DIMITROVA.....	203
IMPACT AND IMPORTANCE OF NUCLEAR DISARMAMENT AS KEY FACTOR IN NUCLEAR NONPROLIFERATION AND IN INTERNATIONAL SECURITY	209
MENTOR LECAJ.....	209
ASPECTS OF BILINGUAL EDUCATION	213
IRINA MITARCHEVA.....	213

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

BILINGUALISM AND MULTILINGUALISM IN STUDENTS BORN AND RAISED IN GERMAN-SPEAKING TERRITORIES.....	217
(LIMITED TO STUDENTS ENROLLED FROM 2008-2013 AT THE FACULTY OF FOREIGN LANGUAGES – FON UNIVERSITY).....	217
ELENA TANEVA	217
NATIVE LANGUAGE TEACHER IN THE PRISM OF STUDENTS LEARNING OUTCOMES	221
ALICA ARNAUT, MSc	221
CHANGING THE INTERRELATIONSHIP OF COMMUNICATIVE COMPETENCE COMPONENTS IN THE TRAINING OF FRENCH FOR MEDICAL PURPOSES.....	225
ANETA TOSHEVA	225
VICTORIA SARAFIAN, DMSc	225
A MODEL FOR DEVELOPMENT OF INFORMATION COMPETENCE IN STUDENTS FOLLOWING DEGREE COURSES IN TECHNICAL INSTITUTES OF HIGHER LEARNING	231
DIANA IZVORSKA, PhD.....	231
FACTORS AFFECTING THE TEACHER-PUPIL COMMUNICATION 9-YEAR EDUCATION.....	237
NDRIÇIM MEHMETI, PhD	237
3D MODELING IN GOOGLE SKETCHUP AND ITS PLACE IN TECHNOLOGICAL EDUCATION.....	241
EVDOKIYA PETKOVA, PhD	241
E-LEARNING - IKNOW SYSTEM VS VFU SYSTEM	247
BLAGOJCE NAJDOVSKI, MSc	247
BORCHE MAKARIJOSKI, MSc	247
MIHAJLOVSKI GORAN, PhD.....	247
STABLE SLIDING DISCRETE FOURIER TRANSFORM.....	251
EMIL FRENSKI.....	251
THE PATH FROM THE IDEA THROUGH THE MANUSCRIPT TO THE COMPLETE SCIENTIFIC WORK	255
ZAPRIN VAZHEV	255
PRINCIPLES OF LEARNING – NEURO-PHYSIOLOGICAL, PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FUNDAMENTALS.....	259
NESHKA MANCHOROVA-VELEVA, PhD	259
EDUCATION AND LEARNING ON COMMUNICATION SKILLS, A REQUIREMENT FOR IMPROVEMENT OF THE CORRELATION DOCTOR - PATIENT	263
GORDANA PANOVA.....	263
NIKOLOVSKA LENČE.....	263
ATTITUDES OF STUDENTS FROM “NURSE” SPECIALTY TO INTRODUCING E-LEARNING AT MEDICAL UNIVERSITY OF PLOVDIV – ECONOMIC ASPECT	269
RUMYANA STOYANOVA.....	269
KRISTINA KILOVA.....	269
FUNCTIONAL ASPECTS OF PREBIOTICS USED IN INFANT NUTRITION	273
BILJANA MARKOVSKA	273
VALENTINA PAVLOVA	273
MARIJA MENKINOSKA	273
TATJANA BLAZHEVSKA	273
EFFECTIVENESS OF JOINT MOBILISATION AND MULLIGAN’S MOBILISATION WITH MOVEMENT TECHNIQUES IN PATIENTS AFTER DISTAL RADIUS FRACTURE	279
GERGANA ANGELOVA-POPOVA	279
EDUCATION OF HEALTH WORKERS AND IMPROVING THE QUALITY OF HEALTH SERVICES.....	285
GORDANA PANOVA.....	285
LENČE NIKOLOVSKA.....	285
CATHETER BASED THERAPIES IN TREATMENT OF PULMONARY EMBOLISM	289
KIRIL KARAMFILOFF, PhD.....	289
PETIA GEOREVA, PhD	289
DORA ZLATEREVA, PhD	289
LILIA VLADIMIROVA, PhD.....	289
DOBRIN VASSILEV, PhD	289
VISUAL PERCEPTION OF ORAL SPEECH AND TIME OF HEARING DISORDER OCCURENCE.....	295
DIYANA GEORGIEVA, PhD.....	295
COMPUTED TOMOGRAPHY IN DIAGNOSIS AND FOLLOW-UP EVALUATION OF BRAIN HEMORRHAGES	301
NEVENA FILEVA	301

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

ASSESSMENT OF THE USE IN PRACTICE PHARMACY PROGRAMS AND THE VIEWS OF PHARMACISTS ON CREATION AND INTRODUCTION OF E HEALTH AND MAINTAINING AN EFFECTIVE CENTRALIZED INFORMATION SYSTEM IN BULGARIA.....	305
Zlatina Ivanova.....	305
MIMI STOICHEVA, PhD.....	305
THE ROLE OF KINESITHERAPY, NATURAL PHYSICAL FACTORS AND MASSAGE IN PREVENTION, TREATMENT AND REHABILITATION OF OSTEOPOROSIS	311
SNEZHINA GEORGIEVA	311
VARVARA PANCHEVA.....	311
MULTIMORBIDITY IN GENERAL PRACTICE	317
DANIELA MILEVA - NIKOLOVA.....	317
GERGANA FOREVA.....	317
RADOST ASENOVA.....	317
ALGORITHM FOR HEALTH MONITORING OF WORKERS EXPOSED TO HAND – ARM VIBRATION	321
STEFKA MANTAROVA, PhD.....	321
PETYA GEOREVA, PhD	321
KIRIL KARAMFILOFF, PhD.....	321
DORA ZLATAREVA, PhD.....	321
NOISE AND THE NEGATIVE ENVIRONMENTAL EFFECTS.....	325
FILIP JOVANOVSKI	325
BLAGICA CEKOVA, PhD	325
VIKTORIJA BEZHOVSKA	325
TYPES OF TRANSPORTATION OF MINERAL RESOURCES.....	329
TODE KASAPINOV	329
BLAGICA CEKOVA PhD	329
VIKTORIJA BEZHOVSKA	329
FILIP JOVANOVSKI	329
IMPROVING THE QUALITY OF SOFT WHEAT THROUGH BIO-FORTIFICATION WITH ZN CHELATING FERTILIZERS	335
MARIJA MENKINOSKA	335
TATIJANA BLAZEVSKA.....	335
VALENTINA PAVLOVA	335
RECREATING IN CHILDREN'S LITERATURE	341
RUDINA ALIMERKO, PhD	341
STYLISTIC APPROACH IN TEACHING POETRY	345
ARDITA DYLGJERI	345
THE APPLICATION OF SCHEMA THEORY IN TEXTUAL ANALYSIS.....	349
LEDIA KAZAZI	349
STUDY ON PUBLICITY OPERATIONS OF JANI VRUHO	353
MARELA GUGA, PhD.....	353
EDUCATION BY MEANS OF AN ELECTRONIC TEXTBOOK ON MUSIC FOR THE 5TH GRADE IN THE SECONDARY SCHOOL	359
KRASIMIRA GEORGIEVA FILEVA – RUSEVA, PhD.....	359
ENCULTURATION AND MUSIC EDUCATION	365
THROUGH THE EYES OF CONTEMPORARY MUSIC TEACHER	365
TSVETANKA KOSTADINOVA KOLOVSKA, PhD.....	365
PREPARATION AND REALIZATION OF CHILDREN'S AND PRIMARY SCHOOL TEACHERS OF MUSIC	371
SEVDALINA DIMITROVA, PhD	371
THE EDUCATION IN MUSIC AND HEARING –.....	375
THE FIRST STEP TOWARDS MUSICAL LITERACY	375
ILIANA IVANOVA CHERVENAKOVA.....	375
VOCAL TRAINING FOR PRESCHOOL CHILDREN	381
TANYA BURDEVA, PhD	381
THE ANALYSIS OF MUSICAL WORKS	385
AND THE OVERALL DEVELOPMENT OF MUSICIANS.....	385
ZDRAVKA HVARKATA, PhD	385
MULTIMEDIA AND CONTEMPORARY MUSIC PEDAGOGY	389
JEAN PEHLIVANOV	389

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

OPTIMIZATION OF MUSIC EDUCATION IN ELEMENTARY SCHOOL CONTAINED IN STATE EDUCATIONAL REQUIREMENTS SINCE 2000.....	393
VALERI PASTARMADZHIEV	393
THE FORMATION OF GEOGRAPHICAL CONCEPTS IN EARLY EDUCATIONAL AGE	399
FATLINDA SHKURTI, PHD	399
CHALLENGES, TRENDS AND PROSPECTS IN PEDAGOGICAL EDUCATION IN ARTS.....	405
KAPKA SOLAKOVA, PHD	405
ANTIQUES AND TRADITIONAL FIELDS OF COLLECTIONS IN EUROPE, THROUGH SPACE AND TIME	411
ANGELINA JANEVSKA PHD	411
ILIN KORUBIN	411
IRENA KORUBIN	411
DESIGN METHOD OF RADIANT FLOOR HEATING SYSTEMS ,RESOURCES OF ENERGY FOR THESE APPLICATIONS	415
MIMOZA DEMO	415

EDUCATION OF HEALTH WORKERS AND IMPROVING THE QUALITY OF HEALTH SERVICES

Gordana Panova

Lenče Nikolovska

Faculty of Medical Sciences - University Goce Delchev- Stip, R.Makedonia
gordana.panova@ugd.edu.mk

Abstract: Education aims to raise awareness of the problem and to provide opportunities for solving the problems that lead to improved quality of health services. Education and education of the Man combined represented the gaining of a meaning, skills, abilities and satisfaction of the needs, the educational component and the gaining of life and working experience, the formation of attitudes, a development of a critical attitude towards work. Education aims to raise awareness and to provide opportunities for solving the problems that lead to improved quality of health services. The quality is an important factor in the reforms and the needs of the modern changes in education. In times of rapid change, the bar steady improvement of the services for health care through the improvement of the quality achieved. Nurse is a profession that systematically monitor the development of the medicine. Nurse is a profession and science based discipline, which helps to Humans to achieve a healthy and productive life and is the main link in the implementation of the health care. Higher education in health sciences in the training of nurses and gives new approaches in the everyday practice of professionals and shows new approaches in the treatment of patients. Nurses and all health workers drugi imposes the need of constant obligation of additional training. The professionalization of the nurse in science, lead to changes in the education system and the needs of the inclusion of the second cycle of the specialist studies.

Conclusion: Education and education of the medical sit aims to raise awareness and to provide better quality of care and the possibilities for solving the problems that lead to improved quality of health services.

Keywords: education, health care, health services.

ОБРАЗОВАНИЕТО НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ И ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСЛУГИ

Гордана Панова

Ленче Николовска

Факултет за Медицински науки-Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Р.Македонија
gordana.panova@ugd.edu.mk

Апстракт: Образованието има за цел да ја подигне свеста и да обезбедат можности за решавање на проблеми кои доведуваат до подобрување на квалитетот на здравствените услуги. Образованието и едукацијата на човекот преставуваат стекнување на знаења, вештини, способности, задоволување на потребите, образовна компонента и стекнување животни и работни искуства, формирање ставови и развивање критички однос кон работата. Образованието има за цел да ја подигне свеста и да обезбеди можност за решавање на проблемите кои доведуваат до подобрување на квалитетот на здравствените услуги. Квалитетот е важен фактор во реформите и потребите на современите промени во образованието. Во време на брзи промени се бара постојано подобрување на услугите за здравствена заштита и постигнување на квалитети.

Медицинска сестра е професија која систематски го следи развојот на медицината. Медицинска сестра е професија и наука базирана на дисциплина, која им помага на луѓето да постигнат здрав и продуктивен живот и е главната алка во спроведување на здравствената нега. Високото образование на здравствени науки во обуката на медицински сестри дава нови пристапи во третманот со пациентите во секојдневната практика како лица професионалци. Медицинска сестра и сите други здравствени работници наметнуваат потреба од постојана обврска за дополнителна обука. Професионализацијата на медицински сестри во науката, доведе до промени во образовниот систем и потреба од вклучување на вториот циклус на специјалистички студии.

Заклучок: Образованието и едукацијата на медицинските сестри има за цел да ја подигне свеста и да обезбедат поквалитетна нега и можности за решавање на проблемите кои доведуваат до подобрување на квалитетот на здравствените услуги.

Клучни зборови: образование, здравство, здравствените услуги.

ВОБЕД

Образование има за цел да ја подигне свеста за проблемот и да обезбедат можности за решавање на проблеми кои доведуваат до подобрување на квалитетот на здравствените услуги. Образованието и едукацијата на човекот преставуваат стекнување на знаења, вештини, способности и задоволување на потребите, образовна компонента, стекнување животни и работни искуства, формирање ставови и развивање критички однос кон работата. Здравствената заштита учествува во сите форми на образование од сверата на медицината, со цел да го користи знаењето стекнато во процесот на образование и подобрување на квалитетот на здравствените услуги. Право на аплицирање на факултетот за медицински науки имаат сите ученици со завршено средно образование.

Продолжување на образованието кое станува зачестеност помеѓу веќе вработените здравствени работници, е предуслов за подобрување на квалитетот на здравствените услуги. Форми на образование за вработените здравствени работници е вонредно студирање и одржување на практични вежби во здравствени установа-клинички центри во кои се одвива образовната едукација. Во време на брзи промени се бара постојано подобрување на услугите за здравствена заштита преку подобрување на постигнатите квалитети². Потребните промени кај вработените во образованието и здравствена заштита е условена од повеќе комплексни и различни апликации на нови технологии, нова медицинска опрема, развој на ИТ технологии и сл.. Во процесот на образование се користат сите ресурси од здравствените институции и законодавната рамка која го одредува времето и континуирана едукација. Квалитетот е важен фактор во реформите и потребите на современите промени во образованието.

Континуиранiot професионален развој преку едукација на работното место не е призната од страна на работодавците, како составен дел од професионална одговорност, но сепак образование и работа значи напредок во квалитетот на здравствените услуги. Квалитетни здравствени услуги и образовани стручни профили на вработени, се должи на брзите социјални промени во сите области, вклучително и во здравството и бара зачувување на постоечките квалитет со постојано зголемување на компетентноста на вработените со цел да се подобри досегашното ниво на квалитетна здравствена заштита. Најважната алка во процесот на квалитетна здравствена нега се дипломираните медицински сестри.

Медицинска сестра е професија и наука базирана на дисциплина, која им помага на луѓето да постигнат здрав и продуктивен живот и на најдобар начин да им помогне при оштетување на здравјето, со користење на вештини базирани на знаење. Според Светската здравствена организација, Регионална канцеларија за Европа, 1993 година² Мисијата на медицински сестри во општеството се дефинира како професија која дава услуги за да им помогне на поединци, семејства и групи и да воспостави и ги подобри нивните физички, социјални и ментални капацитети. Медицинските сестри извршуваат функции со кои го промовираат и го одржуваат здравјето како и спречување на болести. Здравствената нега вклучува планирање и обезбедување на помош за време на болеста и за обновување на физички, ментален и социјален облик на секојдневниот живот. Потребата за давање на нега се базира на адаптација на потребите на здравјето на луѓето, а во фокусот на праксата е активно да работи со пациентот или заедницата. Здравствената нега која ја изведуваат медицинските сестри вклучува примена на специфични знаења, способности и вештини засновани на научни докази од научното поле на сестринството, акушерството, природните, медицинските и општествените науки. Медицинската сестра во вршењето на здравствената дејност се должи да го применуваат своето најдобро стручното знаење, почитувајќи ги начелата на правото на заштита на здравјето на пациентите и етичките и стручните начела кои се во функција на заштита на здравјето на населението и на секој поединец⁴. Медицинската сестра е должна како деловна тајна да ги чуваат сите податоци за здравствената состојба на пациентот. Поради своите, етички, верски и морални убедувања, медицинската сестра има право да се повика на својата совест и да одбие спроведување на здравствена нега ако тоа не е спротивно со правилата на професијата, а со тоа не предизвикува трајни последици по здравјето или не го загрозува животот на пациентот. За својата одлука мора навремено да го известат пациентот и одговорното или надлежното лице. Високото образование во здравствени науки во обуката на медицински сестри дава и нови пристапи во секојдневната практика на професионалци и покажува нови пристапи во третманот на пациентите.

Медицинска сестра е професија која систематски го следи развојот на медицината. Медицинска сестра и сите други здравствени работници наметнуваат потреба од постојана обврска на дополнителна обука. Професионализацијата на медицински сестри во науката, доведе до промени во образовниот систем и потреба од вклучување на вториот циклус на специјалистички студии⁵.

Со цел брзо да се постигне потребните приспособувања за да се усогласат со современото сестринството и потреба за подигање на нивото на образование. Како резултат на Болонскиот процес е три-годишна студија за медицински сестри со можност за стекнување диплома за дипломирана сестра и едногодишни специјалистички постдипломски студии¹.

1.Reichert, S. and Tauch, Ch.: Trends IV: European Universities Implementing Bologna - 2005; Bologna Follow-up Group: Bologna Process Stocktaking – 2005.

Во здравствената установа формите на образованието можат да се дефинираат на: формално, и неформално образование.

Формалното образование почнува од основното училиште и трае се до завршувањето на образованието во високо образовна институција, или додипломски студии и постдипломско, специјалистичко образование. Во формалниот систем на образование се вклучуваат средношколци, возрастни специјализирани во здравството.

Неформалното образование е во насока на подобрување на вештините потребни за работното место, што претставува било каква форма на дополнителни или алтернативни форми на образование. Оваа форма на образование во здравствена установа, ги опфаќа сите вработени медицински и немедицински, главно организирани преку предавања, семинари, симпозиуми, конференции и обука на вработените со цел да се здобијат со потребните вештини во нивната секојдневна работа на пр., примена на новите модерни технолошки достигнувања како што се високо софистицирани медицинска дијагностичка опрема.

Неформалното образование се однесува на едукација што се одвива во институционално или секој поединец сам се организира и вклучува во соодветни едукации за подобрување на неговото знаење и вештини во контекст на доживотно учење. Неформалното образование во здравствена установа е значајно за сите учесници во здравствени услуги, медицинскиот персонал, немедицински кадар, посетителите во здравствените установи, како и деловни соработници⁸.

Едукација низ целиот живот значи, развој на својата личност со поголема автономија и развој на личноста која прифаќа одговорност и поттикнува акција. Континуирана едукација на здравствените работници во областите на активности како што се дијагностика, современ медицински апарати, педијатрија, подобрување на развојот на децата, како и примена на интердисциплинарна образовна практика. Образование, обука, едукација, подобрување на квалитетот на животот е крајна цел за здравјето на пациентите. Резултатите се рефлектираат во здравствените установи. Краткорочните резултати се поврзани со учење, како и развој на знаење, вештини, обичаи, мислења, мотивација, итн⁷.

Среднорочните резултати се фокусирани на акција во однесувањето, активностите преку пракса и донесување одлуки и способности.

Долгорочните резултати ќе бидат опфатени во успешната комуникација, подобро разбирање на економијата, градење на соработка и добри односи, што води кон подобрување на квалитетот на здравствените услуги.

Образование, обука и едукација на вработените во здравствениот сектор ќе имаат влијание врз извршувањето на професионалните задачи. Многу истражувања докажале дека врз основа на зголеменото знаење се подобруваат и здравствените услуги и квалитетот на здравствената нега. Квалитетот и ефикасноста на здравствените услуги зависи од компетентноста на вработените, структурата на индикаторите за квалитет на здравствените услуги, преку оценување на тоа дали здравствената установа има способност и ресурси за да се обезбеди висок квалитет на здравствената заштита. Индикатори кои се однесуваат на соодветно ниво на персонал и процент или број на обучен персонал и пристап до специфични технологии.

За квалитетот на здравствените услуги најважни се реформите, барањата на современите промени во образованието, социо-економски, технички, културни и информативни активности. Потребните промени во образование на вработените во здравството се предизвикани од повеќе комплексни и различни примена на новите технолошки достигнувања. Вработените сами се вклучуваат во континуираното образование за подобрување на здравствените услуги⁷.

Учество во научни проекти, реализирање на континуирано стручно образование за развој и подобрување на здравствените услуги. Развојот на технологијата и технолошките промени, а особено употребата на информатичката технологија, како и економски и социјални потреби придонесуваат за развојот на современите медицински дијагностички уреди кои се предвидени со законската рамка за подобрување на здравствените услуги и ангажираноста на медицинските сестри. Здравствените работници имаат право и обврска да се подложат на професионална обука, со цел да се задржи и да се подобри квалитетот на здравствената заштита. Професионална обука на здравствените работници, освен за специјализација и супспецијализација, вклучува специфични форми на професионален развој преку континуирано следење и усвојувањето на современи знаења и вештини од одредени области, обезбедува и го подобрува квалитетот на здравствената заштита³. На Факултетот за Медицински науки во Штип од 1997-1998 до учебната 2014-2015 година на студиската програма за медицински сестри се запишале 728 студенти од нив 355 дипломираше. Од дипломираните 130 се редовни студенти и 225 вонредни студенти.

THE TEACHER OF THE FUTURE
Ninth International Scientific Conference
17-19.6.2016 Durres, Republic of Albania

1. табела. Запишани и дипломирани медицински сестри од 1997-2015, на ФМН-Штип

Реден број на запишани студенти	Редовни	Вонредни
Запишани	315	413
Дипломирани	130	225
Вкупно запишани	728	
Вкупно дипломирани	355	

На специјалистичките студии за сестри се запишале 59 сестри а завршиле 51 и се здобиле со диплома специјализирана сестра за интензивна нега, семејна и патронажна сестра, сестра специјализирана за ментално здравје, сестра специјализирана за анестезија, сестра за специјализирана инструментарка, сестра специјализирана за заразни и незаразни болести. Континуирана едукација е обврска на вработените во здравствениот сектор за редовно и континуирано образование и обука. Почнувајќи од 2012 година досега се реализирани вкупно 2084 едукации на 1269 лекари и 815 сестри. Само во 2015 година Министерството за здравство во програмата за едукација на лекари и медицински персонал, беа испратени 1000 здравствени работници 800 лекари и 200 медицински сестри. Едукацијата се обавувала во ЈЗУ-болница LIV и Флоренс Најтингел во Истамбул, Клинички центар во Љубљана, Нови Сад, Загреб, Белград, Токуда во Софија, King's College во Лондон, Универзитетска болница во Хамбург, Епендорф, An Arbour-Универзитет во Мичиген, САД, Клиника во Нирнберг, Ronald Regan-медицински центар во Лос Анџелес, САД, Memorial Hermann-Texas Medical Center и др.

Континуирана едукација е обврска на вработените во здравствениот сектор за редовно и континуирано образование и обука во контекст на соодветни стручни теми. Годишно на ниво на државата по 200-300 медицински сестри се вклучени во разни симпозиуми, конгреси, надвор од државата со цел пренесување на искуства и квалитети во здравствената нега.

ЗАКЛУЧОК

Образованието и обуката на вработените во здравствениот сектор ќе имаат влијание врз извршувањето на професионалните задачи кои бараат: вработени со високо образование и кои ќе бидат во можност да исполнат повеќе тешки задачи. Високото образование е составен и неодоив елемент од развојот на секоја земја. Високото образование во здравствени науки во обуката на медицински сестри дава и нови пристапи во секојдневната практика на професионалци и покажува нови пристапи во третманот на пациентите. Образованието може да се одвива во неколку форми: формално, неформално, едукации. Сите се подготвени да помогнат да се развие и да се подобри квалитетот на здравствените услуги. Здравствените работници имаат право и обврска да се подложат на професионална обука, со цел да се задржи и да се подобри квалитетот на здравствената заштита. Развојот на технологијата и технолошките промени овозможи и промени во образованието на медицинските сестри како додипломски студии и специјализации во соодветни области од здравството. Квалитетот и ефикасноста на здравствените услуги зависи од компетентноста на вработените, структурата на индикаторите за квалитет на здравствените услуги, преку оценување на тоа дали здравствената установа има способност и ресурси за да се обезбеди висок квалитет на здравствената заштита.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Reichert, S. and Tauch, Ch.: Trends IV: European Universities Implementing Bologna - 2005; Bologna Follow-up Group: Bologna Process Stocktaking – 2005.
2. Службен весник www.slvesnik.com.mk/Issues/2.pdf, Македонија, 38/1991, 46/1993, 55/1995, 10/2004, 84/2005 (виши медицински сестри) - Скопје
3. СЗО Регионална канцеларија за Европа-2005, Првата светска конференција. Регионална канцеларија на СЗО за Европа-10 WHO 1984, Nutbeam 1986, Basch 1990, World Bank 1993.
4. Luyis W L, Timby K. B. -Основните вештини и концепти и грижата за пациентот, J B Lippincott компанија, Филадельфија 1988.
5. Хендерсон В. Основните принципи на здравствената заштита, Здружение за нега образование во Загреб во 1994 година.
6. Frković A Wickerhauser Maјer T. Биоетичката размислувања за палијативна нега, Том 50, No 1, јануари - Март 2006 година.
7. Frković A. Биоетиката во клиничката пракса. Пергамент. Загреб, 2006
8. Питер Ф. Дракер -Менаџрање на иднината.